

ΛΕΥΚΑΝΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Ένα από τα πρώτα εργαστήρια που παρήγαγαν ερυθρόμορφα αγγεία στην Κάτω Ιταλία φαίνεται ότι έδρευε στο Μεταπόντιον της Λευκανίας (σημ. Καλαβρία), όπως έδειξε η ανεύρεση εκεί το 1973 κεραμικών κλιβάνων που περιείχαν ποσότητες οστράκων ορισμένων από τους πρωιμότερους αγγειογράφους της κατω-ιταλιωτικής κεραμικής (**Z. του Αμύκου**, **Z. του Δόλωνα** και **Z. της Κρέουσας**). Ο παλιότερος ωστόσο ταυτισμένος ζωγράφος είναι ο **Z. του Pisticci** (440-430/20 π.Χ.), στο έργο του οποίου αναγνωρίζονται έντονες επιδράσεις συγχρόνων του Αθηναίων αγγειογράφων, όπως η Ομάδα του Πολυγνώτου και ο Z. του Christie, αν δεν ήταν και ο ίδιος Αθηναίος μετανάστης (1-2).

Ως μαθητές και συνεργάτες του καταγράφονται ο **Z. του Κύκλωπα** και ο ικανότερος **Z. του Αμύκου**, που εργάστηκαν στα τέλη του 5ου αι. π.Χ. Από τον τελευταίο επηρεάστηκαν ο **Z. του Palermo**, ο **Z. των Καρνείων** (3) και ο **Z. του Policoro**, που τοποθετούνται από τους μελετητές σε ένα γειτονικό εργαστηριακό κέντρο με έδρα την αρχαία Ηράκλεια (σημ. Policoro). Στους συνεχιστές της παράδοσης που εγκαινιάστηκε από τον Z. του Αμύκου στο Μεταπόντιο ανήκουν και οι αγγειογράφοι της επόμενης γενιάς (390-370/60 π.Χ.), όπως οι **Z. της Κρέουσας** (4), **του Δόλωνα**, **του Αναβάτη** και ο **Z. Brooklyn-Βουδαπέστης**. Γύρω στα μέσα του 4ου αι. π.Χ. η παραγωγή μετατοπίζεται προς το εσωτερικό της χώρας (όπως στη Roccanova και το Armento) και στο έργο των Λευκανών αγγειογράφων της τελευταίας γενιάς (350-300 π.Χ.), όπως οι **Z. των Χοιφόρων**, **της Roccanova** και **του Primato** (6), είναι εμφανείς οι απουλικές επιδράσεις (π.χ. από τον **Z. του Λυκούργου**).

Ένα χαρακτηριστικό σχήμα του λευκανικού εργαστηρίου είναι η νεστορίς (5), μια ντόπια δημιουργία που αντιγράφει τη μεσαπική trozella. Διακοσμούνται επίσης κρατήρες διαφόρων τύπων – κυρίως κωδωνόσχημοι – οινοχόες, υδρίες-κάλπιδες και άλλα σχήματα. Στην εικονογράφηση των αγγείων προτιμώνται συχνά μυθολογικές σκηνές, η θεματολογία και η απόδοση των οποίων παρουσιάζουν αρκετή ποικιλία και κάποια πρωτοτυπία.

Ελένη Μανακίδου

1. Οινοχόη του Z. του Pisticci, π. 450 π.Χ.

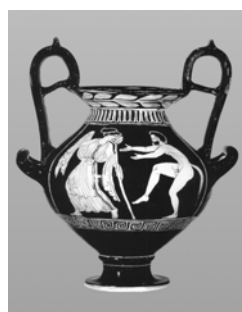
2. Κωδωνόσχημος κρατήρας του Z. του Pisticci, π. 440 π.Χ.

3. Περίκη του Z. των Καρνείων, π. 400 π.Χ.

4. Ελικωτός κρατήρας του Z. της Κρέουσας, 390/80 π.Χ.

5. Νεστορίς του Z. του Αμύκου, 420/10 π.Χ.

6. Αρμβαλλοειδής λήκυθος, Z. του Primato, 350-40 π.Χ.